

Dagvattenavgiften tas i bruk

Stadsstyrelsen 16.09.2024 § 249
1975/10.05.02/2024

Beredning och tilläggsuppgifter:

Borgå vattens verkställande direktör Elina Antila,
stadsinfradirektören Kari Hällström, ekonomichef Jutta Westerlund,
förvaltningsdirektör Roope Lenkkeri, fornamn.efternamn@porvoo.fi

Borgå stad har tillsammans med affärsverket Borgå vatten fortsatt utreda alternativen för att hantera dagvattenfunktioner. Bakgrunden är en lagändring från 2015 där dagvattenavloppet avskildes från vattentjänsterna och det övergripande ansvaret för dagvattenfunktionerna överfördes till kommunerna. År 2016 infördes i Borgå ett arrangemang enligt 17 a § i lagen om vattentjänster, där Borgå vatten fick i uppdrag att sköta avledningen av dagvatten i de områden där det fanns röret för dagvatten. I beslutet lämnades det till senare att utreda hur dagvattenfunktionerna av Borgå vatten finansieras.

Lagändringarna om vattentjänster som trädde i kraft 2015 ansågs inte till alla delar vara lyckade i fråga om ordnandet av dagvattenärenden. Reformen av lagstiftningen om vattentjänster är på gång men medför mot förmodan inga förändringar i regleringen av dagvattenhanteringen. Finansieringen av kostnaderna som förorsakas av dagvattenhanteringen bör därför lösas med stadens egna beslut.

I enlighet med § 38.2 i förvaltningsstadgan ansvarar stadsutvecklingsnämnden för dagvatten så att den gör ett avtal i enlighet med 17 a § i lagen om vattentjänster med vattentjänstverket (i Borgå alltså Borgå vatten) om dräneringen av dagvatten. Ingen förändring föreslås i detta arrangemang, utan förändringen som föreslås gäller finansieringen av dagvattenhanteringen, som blivit öppen.

Hittills har kostnaderna som förorsakats från dräneringen av dagvatten särredovisats i boksluten för Borgå vatten i enlighet med kraven i lagen om vattentjänster. Det sammanräknade underskottet för åren 2015 – 2023 är 5,9 miljoner euro. Ett underskott på cirka 0,74 miljoner euro per år har i praktiken täckts med vattenavgifter, vilket strider mot principerna i lagen om vattentjänster, och orsakar för sin del tryck att höja vattenavgifterna. Driftskostnaderna för dagvatten är för Borgå vatten årligen ca 0,3 miljoner euro och avskrivningarna ca 0,5 miljoner euro. Investeringarna har varit 0,5 miljoner – 1,5 miljoner. I framtiden beräknas investeringarna vara cirka 1,0 miljoner euro per år. Kostnaderna består huvudsakligen av investeringar i anslutning till byggande av nya bostadsområden och tomter. Driftskostnaderna för dagvattenhanteringen på Stadsinfra är på årsnivå ca 0,3 miljoner euro och investeringarna ca 0,1 miljoner euro per år.

Enligt det som nämnts ovan förorsakar dagvattenhanteringen staden ca 1,1 miljoner euro kostnader årligen (driftskostnader + avskrivningar på investeringar).

Kostnaderna av dagvattenhanteringen kan täckas på tre sätt: offentligrättsliga dagvattenavgifter, privaträttsliga avtal med fastighetsägare eller skatteinkomster. Att göra privaträttsliga avtal med alla fastighetsägare skulle vara oskäligt tungt och komplicerat. Att täcka kostnaderna med skatteinkomster riktar däremot inte servitutet för betalningen till fastighetsägare som drar nytta av dagvattenhanteringen. Av dessa alternativ skulle ibruktagandet av den offentligrättsliga avgiften enligt 103 n § i markanvändnings- och bygglagen, dvs. dagvattenavgiften, vara det mest motiverade, eftersom det riktar sig till fastighetsägarna som drar nytta av dräneringen av dagvatten. Avgiften kan utföras med betydligt mindre arbete än avtalen som görs med fastighetsägarna. Dagvattenavgiften är till sin natur en offentligrättslig avgift som täcker kostnaderna för planering, byggande, drift och underhåll av dagvattensystemet.

Man kan dessutom förvänta sig att skötseln av dagvattenärenden kommer att kräva större ekonomiska satsningar än för närvarande redan inom den närmaste framtiden oberoende av hur verksamheten och finansieringen ordnas. Klimatförändringen och ett ökat antal extrema väderfenomen kräver mer heltäckande dagvattenlösningar i de bebyggda områdena, där man använder både fastighetsspecifika och områdesspecifika metoder för dagvattenhantering. Dessutom måste man på bebyggda områden fästa större uppmärksamhet än tidigare vid skadliga ämnen i dagvatten.

Kostnader för hantering av dagvatten

På basis av det som konstaterats ovan föreslås det att kostnaderna för dagvattenhanteringen finansieras med en separat dagvattenavgift som tas ut hos fastigheterna inom detaljplaneområdet, med undantag för Sköldviksområdet, där staden inte ansvarar för dagvattenhanteringen. För tillfället skulle dagvattenavgiften gälla ca 7300 fastigheter. Som grund för dagvattenavgiftens fastställande föreslås fastighetstypen samt fastighetens tomtareal. Med dagvattenavgifterna eftersträvas en intäkt på 1,0 miljoner euro för att täcka största delen av stadens dagvattenkostnader. Av dagvattenavgiftens inflöde redovisas 0,8 miljoner euro till affärsverket Borgå Vatten, vilket täcker affärsverkets dagvattenkostnader på nuvarande nivå. Med resten av avgiften täcks kostnaderna för att samla in dagvattenavgiften samt en del av stadsinfras kostnader för dagvattenhantering.

Enligt preliminära uppskattningar skulle den årliga dagvattenavgiften för egnahemsfastigheter vara cirka 80–100 euro, för höghusfastigheter cirka 500–2000 euro och för affärsbyggnadsfastigheter cirka 500–2100 euro. Beslut om dagvattenavgiftstaxan och detaljerade avgränsningar av avgiftskategorierna fattas i stadsutvecklingsnämnden i slutet av året.

Med hjälp av de fastighetsspecifika grunderna för fastställande av avgifter är det möjligt att göra dagvattenavgiften tydlig och rättvis. Till exempel affärs- och industrifastigheter har i genomsnitt fler ytor som inte släpper igenom vatten än små- eller parhus som är avsedda för boende. Det föreslås att åtminstone lättnader som baserar sig på

fastighetens ytmaterial eller dagvattenlösningar som genomförts på fastigheten i vissa kommuner inte tas i bruk i början, eftersom det i praktiken är mycket svårt att genomföra deras förvaltning och uppföljning rättvist med rimliga resurser.

Det föreslås att dagvattenavgiften tas ut första gången 2025 och därefter årligen. Avgiftens belopp justeras årligen som en del av stadens budget i enlighet med kostnadsuppföljningen av dagvattenhanteringen. När det är fråga om en offentligrättslig avgift som hör till stadsutvecklingens ansvarsområde, ansvarar stadsutvecklingsnämnden för dess närmare bestämmande på basis av 38.2 § 5 punkten i förvaltningsstadgan, eftersom det är fråga om finansiering av den verksamhet som den utövar tillsyn över och ansvarar för.

Som bilaga finns en jämförelse av de dagvattenavgifter som andra städer tar ut. Enligt denna utredning kommer Borgås dagvattenavgifter att vara jämförbara i förhållande till andra städers avgifter.

Bilagor:

Bilaga 1: Dagvattenavgiftens verkningsområde 2024

Bilaga 2: Jämförelse med andra kommuner

Bilaga 3: Principer för fastställande av dagvattenavgift

Stadsdirektören

Stadsstyrelsen beslutar föreslå stadsfullmäktige att Borgå stad tar i bruk en fastighetsspecifik dagvattenavgift 1.1.2025. Som verkningsområde för Borgå stads dagvattensystem och som området för dagvattenavgiften fastställs detaljplaneområdet med undantag för raffinaderiområdet i Sköldvik enligt bilaga 1. Dagvattenavgiftens storlek baserar sig på fastighetens huvudsakliga användningsändamål, byggnader på fastigheten samt fastighetens areal.

Beslut om dagvattenavgiftens årliga inflöde fattas som en del av budgeten.

Stadsutvecklingsnämnden beslutar om dagvattenavgiftens noggrannare fastställande som en del av sitt årliga beslut om betalningsgrund.

Behandling av ärendet

Kevin Servin föreslog att dagvattenavgift inte tas i bruk. Förslaget förföll i brist på understöd.

Johan Söderberg gjorde följande förslag understött av Eeva Puomies: "Bruttointäkterna för dagvattenavgifterna får uppgå till högst 800 000 euro år 2025 i enlighet med programmet för ekonomisk produktivitet och balans." I omröstningen vann Johan Söderbergs förslag över stadsdirektörens förslag med rösterna 7 (Blomqvist-Valtonen Elin, Holmström Johnny, Lund Bodil, Puomies Eeva, Servin Kevin, Sigfrids Frida, Söderberg Johan) – 6 (Eskola Vilhelmiina, Ijäs Seppo, Ryyänen Sami, Uski Nina, Valasti Matti, Välimäki Markku).

Stadsstyrelsen beslutade enhälligt göra följande tillägg till beslutet: "Dessutom förutsätter stadsstyrelsen att en eventuell modell för avgiftslättnader utreds innan avgifterna införs. Modellen får inte orsaka extra kostnader, t.ex. på grund av den ökade administrativa bördan."

Beslut

Stadsstyrelsen beslutade föreslå stadsfullmäktige att Borgå stad tar i bruk en fastighetsspecifik dagvattenavgift 1.1.2025. Som verkningsområde för Borgå stads dagvattensystem och som området för dagvattenavgiften fastställs detaljplaneområdet med undantag för raffinaderiområdet i Sköldvik. Dagvattenavgiftens storlek baserar sig på fastighetens huvudsakliga användningsändamål, byggnader på fastigheten samt fastighetens areal.

Beslut om dagvattenavgiftens årliga inflöde fattas som en del av budgeten. Bruttointäkterna för dagvattenavgifterna får uppgå till högst 800 000 euro år 2025 i enlighet med programmet för ekonomisk produktivitet och balans.

Stadsutvecklingsnämnden beslutar om dagvattenavgiftens noggrannare fastställande som en del av sitt årliga beslut om betalningsgrund. Dessutom förutsätter stadsstyrelsen att en eventuell modell för avgiftslättnader utreds innan avgifterna införs. Modellen får inte orsaka extra kostnader, t.ex. på grund av den ökade administrativa bördan.